

EUROPA info

SADRŽAJ:

EU-HR

- ★ Sabor ratificirao pristupni Ugovor

EU VIJESTI

- ★ *Summit* Europskog vijeća
- ★ Zašto se Poljska protivi klimatskoj politici Europske unije?
- ★ Žene zarađuju manje, napreduju sporije, češće im prijeti siromaštvo
- ★ Latvija izlazi iz krize
- ★ Nuklearna katastrofa u Fukushima: pouke za EU

EU ZAKONODAVSTVO

- ★ Kontrola uvoza i izvoza vatrenog oružja

EU ZAKONODAVSTVO U PRIPREMI

- ★ Lakše i brže oduzimanje imovine stečene kriminalom
- ★ Transakcije vrijednosnim papirima
- ★ Bankarstvo u sjeni
- ★ Jedinstveno europsko željezničko područje
- ★ Primjenom zakonodavstva do bolje zaštite okoliša
- ★ Brži izlazak lijekova na tržište

EU SUDSKA PRAKSA

- ★ Nezavisni odvjetnik Bot o protjerivanju građana EU
- ★ Popis nogometnih susreta nije

predmet zaštite autorskog prava

- ★ Sloboda kretanja državnih poglavara izvan nadležnosti EU
- ★ Priznanje vozačke dozvole ovisi o boravištu

EU PUBLIKACIJE, STUDIJE, IZVJEŠTAJI

- ★ Dostupnost znanstvenih informacija
- ★ Turizam - pokretač europskog gospodarstva
- ★ Biračka prava građana EU na lokalnim izborima
- ★ O upozorenjima na pakiranjima duhanskih proizvoda
- ★ Kako do pravde u prekograničnim sporovima?
- ★ Studija o utjecaju jedinstvenog tržišta na kohezijsku politiku
- ★ Stari, ali sretni
- ★ Prepreke trgovini i investicijama

VALJA ZNATI

- ★ *EU News* - novi servis vijesti Europske komisije
- ★ Zbornik: *Poznavanje i vrijednosno prihvaćanje europskog i međunarodnog prava u Republici Hrvatskoj*
- ★ Knjiga: *European Unification into the Twenty First Century: Fading, Falling, Fragile?*

EU - HR

SABOR RATIFICIRAO PRISTUPNI UGOVOR

Nakon što je Ustavni sud utvrdio da je referendum o ulasku u EU proveden u skladu sa Ustavom i zakonom, a Vlada poslala Prijedlog zakona Saboru, ispunjeni su uvjeti za potvrdu pristupnog ugovora u parlamentu, pa je tako nakon Slovačke, Mađarske, Bugarske, Italije i Malte, i Hrvatska 9. ožujka 2012. godine **ratificirala Ugovor o pristupanju RH Europskoj uniji**. Hrvatski sabor jednoglasno je, sa 136 glasova ,za', donio Zakon o potvrđivanju Ugovora. Nitko od prisutnih zastupnika nije bio protiv niti suzdržan. Za ratifikaciju je inače bila potrebna dvotrećinska većina glasova svih zastupnika. Sjednici su prisustvovali članovi Vlade predvođeni premijerom Zoranom Milanovićem te predstavnici diplomatskog zbora.

Hrvatska je pristupni ugovor potpisala 9. prosinca prošle godine u Bruxellesu. To su u njeno ime učinili hrvatski predsjednik Ivo Josipović i tadašnja predsjednica Vlade Jadranka Kosor. Očekivani datum punopravnog članstva je 1. srpnja 2013. godine, a do tada Ugovor o pristupanju treba dobiti potvrdu preostale 22 članice Europske unije.

Više:

★ [Hrvatski sabor: Sabor ratificirao Ugovor o pristupanju Europskoj uniji, 9. 3. 2012.](#)

Sloganom Tako slični, tako različiti, tako europski Europska komisija u novom video uratku nastoji promijeniti percepciju građana Europske unije o zemljama jugoistočne Europe - potencijalnim budućim članicama Europske unije.

EU VIJESTI

SUMMIT EUROPSKOG VIJEĆA

Na *summitu* održanom 1. i 2. ožujka ove godine u Bruxellesu, Europsko je vijeće raspravljalo o provođenju **gospodarske strategije Europske unije** koja je usmjerena na nastavak fiskalne konsolidacije te na aktivnosti čiji je cilj poticanje rasta i zapošljavanja. Dosad poduzete mjere za stabilizaciju stanja u eurozoni daju stanovite rezultate.

Vijeće je podržalo **pet prioriteta za 2012. godinu** što ih je Europska komisija istaknula u svom Godišnjem pregledu rasta (*Annual Growth Survey 2012*). Od država članica očekuje se brži napredak prema ispunjavanju ciljeva iz Strategije *Europa 2020*, te unaprjeđenje reformi na unutarnjem planu. Također se raspravljalo o aktivnostima koje je potrebno provesti na europskoj razini kako bi se dovršilo jedinstveno tržište u svim njegovim aspektima te potaklo inovacije i istraživanja.

Nadalje, Europsko je vijeće odredilo prioritete EU za predstojeći sastanak zemalja skupine G20 te za Konferenciju UN-a Rio+20 osobito naglašavajući mjere čiji su cilj poticanje rasta i provedba reformi.

Vijeće je također suglasno da treba ponovno razmotriti pitanje **pristupanja Bugarske i Rumunjske schengenskoj zoni** prije no što u rujnu ove godine o tome donese konačnu odluku.

Također, slijedom preporuke Vijeća za opće poslove od 28. veljače ove godine, Europsko vijeće odobrilo je **Srbiji kandidatski status**. Time su potvrđeni zaključci koji govore da Srbija postiže napredak u provođenju sporazuma s Kosovom, uključujući integrirano upravljanje granicom. Vijeće je konstatiralo da je postignut sporazum o regionalnoj suradnji te da Srbija aktivno surađuje kako bi se omogućilo izvršenje misija EULEX-a i KFOR-a.

Na kraju *summita* Vijeće je ponovno **izabralo Hermana Von Rompuya** za svog **predsjednika** za razdoblje od 1. lipnja 2012. do 30. studenog 2014. godine.

Više:

- ★ [European Council 1/2 March 2012 - Conclusions, EUCO 4/12, 2. 3. 2012.](#)
- ★ [Serbia is granted EU candidate status, EUCO 35/12, 1. 3. 2012.](#)

Prema podacima *Eurostata*, u 27 država članica EU u 2011. godini bilo je ukupno **301 tisuća azilanata**. Procjenjuje se da se u 90% slučajeva radi o novim tražiteljima azila, a u 10% o slučajevima ponovljenog zahtjeva za azilom. U 2010. u EU27 bilo je 259 tisuća azilanata.

ZAŠTO SE POLJSKA PROTIVI KLIMATSKOJ POLITICI EUROPSKE UNIJE?

U članku što ga je sredinom ožujka u poljskoj *Gazete Wyborcze* objavio, a u engleskom prijevodu preuzeo portal *Presseurop.eu*, autor Rafał Zasuń iznosi drugačiji pogled na **poljski veto na klimatsku politiku** Europske unije usmjerenu na smanjenje emisije ugljičnog dioksida.

Na [sastanku Vijeća ministara okoliša EU održanom u Bruxellesu 9. ožujka 2012.](#) samo je Poljska izrazila neslaganje i odbila plan smanjenja emisija plinova predložen u dokumentu pod nazivom [A Roadmap for moving to a competitive low carbon economy in 2050](#). Mnogobrojni partneri i ekološke organizacije Europske unije Poljskoj ne priznaju velik trud koji je ta zemlja uložila u smanjenje emisije ugljičnog dioksida (sa 453 milijuna tona iz 1990. smanjena je na 337 milijuna tona u 2009. godini). Autor smatra kako bi Poljska lako smanjila emisije plinova za 20% - ali ne pomoću europskog sustava trgovanja emisijama ili skupim subvencijama za energiju vjetra, već **osuvremenjivanjem elektrana** koje bi nastavile raditi na **ugljen**. Problem vidi u činjenici što se poljski političari ne usude jasno reći da su instrumenti europske klimatske politike neučinkoviti i loše osmišljeni, smatrajući ih očito tabu temom.

Pravi razlog inzistiranja Europske unije na **napuštanju ugljena kao energenta** autor nalazi u ekonomskim čimbenicima: klimatske promjene postale su prikladan **izgovor** za promicanje tehnologija za koje su se neke zapadne zemlje specijalizirale, poput primjerice Danske i Njemačke koje na europskom istoku traže nova tržišta za svoje **vjetrolektrane**. Premda se Europska unija poziva na to da želi postići neovisnost od fosilnih goriva vađenih u politički nestabilnim zemljama ili diktaturama, autor smatra da predložena klimatska politika zapravo cilja na to da prisili zemlje istočne Europe da zamijene ugljen plinom ili nuklearnom energijom, što konkretno za Poljsku znači veću ovisnost o ruskom plinu.

Više:

- ★ [Why Poland says no to EU's climate policy, Presseurop, 12. 3. 2012.](#)
- ★ [Press Release: Environment Council meeting, Brussels, 9 March 2012.](#)
- ★ [A Roadmap for moving to a competitive low carbon economy in 2050, COM\(2011\) 112 final, 8. 3. 2012.](#)
- ★ [EU plan for a competitive low-carbon economy by 2050 - Citizens' Summary](#)

Španjolski javni dug dosegao je krajem 2011. godine povijesni rekord od 68,5% BDP-a - oko 7 postotnih poena više nego godinu dana ranije (61,2%), prema podacima što ih je sredinom ožujka objavila Španjolska banka.

ŽENE ZARAĐUJU MANJE, NAPREDUJU SPORIJE, ČEŠĆE IM PRIJETI SIROMAŠTVO

Prema podacima Eurostata, statističkog ureda Europske komisije, u Europskoj je uniji prošle godine živjelo **257 milijuna žena i 245 milijuna muškaraca** ili, prikazano u omjeru - 105 žena naspram 100 muškaraca. U Hrvatskoj je taj omjer 107 žena naspram 100 muškaraca, dok primjerice u ukupnoj populaciji zemalja **Baltika** ima oko **15% više žena** nego muškaraca. Također, u EU je 2010. godine bilo 62 milijuna žena i 54 milijuna muškaraca **kojima su prijetili siromaštvo i socijalna isključenost**. Zanimljivo je i to da je u svim državama članicama pojedinačno bilo **više žena** nego muškaraca kojima je **prijetilo siromaštvo**. Kada se radi o Hrvatskoj, 32% žena bilo je u opasnosti da se nađe u toj situaciji naspram 30 % muškaraca.

Razlika u **stopi nezaposlenosti** između muškaraca i žena smanjuje se kako raste razina obrazovanja. Naime, među ženama i muškarcima s niskim obrazovanjem razlika u zaposlenosti je 21,9 postotnih bodova u korist muškaraca, među onima sa srednjim obrazovanjem 12,5 postotnih bodova, a za one s visokim obrazovanjem 6,8 postotnih bodova.

Prigodno, uz međunarodni dan žena, Europska je komisija objavila izvještaj o sudjelovanju i zastupljenosti žena **u upravljačkim strukturama europskih kompanija**. Primjećen je **neznan napredak** u povećanju njihova broja na pozicijama na kojima se donose odluke, što je posebno zanimljivo s obzirom da je prije godinu dana Viviane Reding pozvala europske tvrtke da se dobrovoljno obvežu na imenovanje više žena u svoje upravne odbore. Međutim, samo 24 tvrtki obvezalo se na suradnju. Samo **jedan od sedam članova upravnih odbora** najboljih europskih tvrtki je **žena** (ili 13,7%), što predstavlja blago poboljšanje s obzirom da ih je u 2010. bilo tek 11,8%. Europska komisija poručuje da će ovom brzinom trebati više od **40 godina za dostizanje "značajne rodne ravnoteže"** u upravnim odborima. Dokazano je da rodna jednakost na najvišim pozicijama doprinosi boljem poslovanju, poboljšanju konkurentnosti te povećanju ekonomske dobiti.

Osim pojma „**stakleni strop**“ (*glass ceiling*) što ga je prije 20 godina uveo ugledni list *Wall Street Journal* kako bi opisao prepreke s kojima se žene suočavaju u napredovanju u karijeri i koje ih sprečavaju da dosegnu vrh korporacijske hijerarhije, pojavio se i pojam „**ljepljivi pod**“ (*sticky floor*) koji opisuje situaciju u kojoj žene, kao priljubljene - ostaju na nižim hijerarhijskim razinama bez mogućnosti iskoraka na viši položaj.

Drugo pitanje vezano uz nejednaka prava žena odnosi se na činjenicu da su **žene za isti posao plaćene manje od muškaraca**. Kako bi na to skrenula pozornost, EU obilježava **Europski dan jednakih plaća**, i to 62. dana od početka ove kalendarske godine, ukazujući tako na činjenicu da bi žene u Europskoj uniji prosječno morale raditi 62 dana više kako bi zaradile prosječnu plaću muškaraca u 2011. godini.

Europsko, kao i hrvatsko zakonodavstvo, **zabranjuje razlike u plaćama između žena i muškaraca za rad iste vrijednosti**. Zašto dakle, žene ipak zarađuju manje? Prema analizi Europske komisije **razlozi jaza u plaćama** su sljedeći: na mikrorazini - razini jedne tvrtke, „ženski rad“ je obilježen tradicionalnim, društvenim vrednovanjima i rodnim ulogama. Ženske sposobnosti su podcijenjene i kontinuirano se preispituju. Poslovi koji

zahtijevaju iste vještine, složenost, odgovornost, razinu obrazovanja i iskustva niže su plaćeni ako ih obavljaju žene. Poslodavci nemaju dovoljno znanja o antidiskriminacijskom zakonodavstvu, ne znaju objektivno i rodno neutralno odrediti vrijednost radnih mjesta te nude iznos plaće u skladu s društvenim vrednovanjem određenog zanimanja ili na osnovu sposobnosti radnika u procesu pregovaranja. Žene češće prekidaju profesionalnu karijeru zbog trudnoće, brige o djeci ili starijim članovima obitelji što dovodi do gubljenja profesionalnih pozicija, manjeg ukupnog radnog staža i posljedično - razlike u plaći u odnosu na muškarce na istom ili usporedivom radnom mjestu. Također, tu je i **segregiranost tržišta rada** - plaće u sektorima u kojima prevladava ženska radna snaga su niske, dok u bolje plaćenim sektorima radi velik broj muškaraca.

Više:

- ★ [Women in economic decision-making in the EU: Progress report / European Commission ; Directorate-General for Justice. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2012.](#)
- ★ [European Commission weighs options to break the 'glass ceiling' for women on company boards, IP/12/213, 5. 3. 2012.](#)
- ★ [Equal Pay Day: Women in Europe still earn 16.4% less on average than men, IP/12/211, 2. 3. 2012.](#)
- ★ [8 March 2012: International Women's Day Around 40% more women than men among the EU population aged 65 and over, STAT/12/36, 7. 3. 2012.](#)

LATVIJA IZLAZI IZ KRIZE

Latvija je uz pomoć programa Europske unije uspješno **stabilizirala svoje gospodarstvo**, iako još uvijek postoje stanoviti izazovi.

U prosincu 2008. godine dogovorena je **multilateralna financijska pomoć** Latviji kako bi se zaustavilo rapidno pogoršavanje njene tadašnje gospodarske situacije i otklonile prijetnje bankarskom sektoru. Europska unija, Međunarodni monetarni fond, Švedska, Danska, Finska, Norveška, Estonija, Češka, Poljska, Svjetska banka i Europska banka za obnovu i razvitak zajedno su Latviji odobrili sveukupni iznos od 7,5 milijardi eura. U konačnici je iskorišteno 4,5 milijardi eura od čega je 2,9 milijardi došlo od Europske unije, 1,1 milijardi eura od Međunarodnog monetarnog fonda, 400 milijuna od Svjetske banke i 80 milijuna eura od EBRD-a.

Program pomoći EU-a, formaliziran odlukom Vijeća za ekonomska i financijska pitanja (ECOFIN) od 20. siječnja 2009., istekao je 19. siječnja 2012. godine, a Komisija će nastaviti s nadzorom sve dok Latvija ne vrati veći dio iskorištenih sredstava koje joj je osigurala Europska unija.

Zahvaljujući višegodišnjim naporima, Latvija je uspjela **staviti pod kontrolu svoj proračunski deficit i potaknuti gospodarski rast**, a to su prepoznala i financijska tržišta. U razdoblju od 2009. Latvija je provela fiskalnu prilagodbu u veličini 17,5% bruto društvenog proizvoda, a strukturni fondovi EU-a te ekonomske i administrativne reforme pomogli su ublažiti negativne efekte fiskalne kontrakcije. Iako je u vrijeme krize BDP Latvije zabilježio drastičan pad za 20%, tijekom prošlog desetljeća on je ipak ostvario prosječni godišnji rast od 4-5%, a za 2011. godinu se procjenjuje rast BDP-a te zemlje od 2,1%.

Više:

- ★ [Latvia: An economic success story in the making, European Commission, 1. 3. 2012.](#)

NUKLEARNA KATASTROFA U FUKUSHIMI: POUKE ZA EU

Nakon prošlogodišnje nesreće u nuklearnoj elektrani u japanskoj Fukushima, Europska je unija odlučila **kritičnije sagledati proizvodnju nuklearne energije** i ponovno procijeniti **sigurnost svih nuklearnih elektrana** što se nalaze u 14 država članica - Belgiji, Bugarskoj, Češkoj, Finskoj, Francuskoj, Mađarskoj, Nizozemskoj, Njemačkoj, Rumunjskoj, Slovačkoj, Sloveniji, Španjolskoj, Švedskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu. Sve te države pristale su sudjelovati u **dobrovoljnim stres testovima** čiji će rezultati biti objavljeni u lipnju 2012. Predviđenim testovima želi se procijeniti mogu li se nuklearne elektrane nositi sa svim neočekivanim ekstremnim događajima poput prirodnih katastrofa, ljudskih pogrešaka, ili namjernih napada. Za provjeru stanja u nuklearnim elektranama zaduženi su međunarodni stručnjaci, čime se želi osigurati veća objektivnost. Ukoliko neka od testiranih nuklearnih elektrana ne prođe test, a ne uspije naknadno ukloniti nedostatke iz tehničkih ili financijskih razloga, bit će ugašena.

Više:

- ★ [What has the EU done after the Fukushima accident?, MEMO/12/157, 6. 3. 2012.](#)

EU ZAKONODAVSTVO

KONTROLA UVOZA I IZVOZA VATRENOG ORUŽJA

Vijeće ministara EU usvojilo je 8. ožujka 2012. **Uredbu** kojom definira pravila o **odobrenju izvoza vatrenog oružja** u skladu s odredbom članka 10. Protokola Ujedinjenih naroda protiv nezakonite proizvodnje i trgovanja vatrenim oružjem. Glavni cilj Protokola je promicanje, olakšavanje i jačanje suradnje kako bi se spriječilo, suzbilo i iskorjenilo nezakonitu proizvodnju i trgovinu manjim oružjem. Protokol, koji je stupio na snagu 3. srpnja 2005., dopunjava Konvenciju UN-a protiv međudržavnog organiziranog kriminala (UNTOC) koja je ujedno i najvažniji međunarodni instrument za suzbijanje organiziranog kriminala.

Ovom se Uredbom dovršava postupak prenošenja UN-ovog Protokola u europsko zakonodavstvo. Uredba je posvećena mjerama što se odnose na uvoz i izvoz oružja za civilnu uporabu, dok se Direktiva [91/477/EEC](#) o kontroli stjecanja i posjedovanja oružja odnosi na kretanje oružja unutar granica EU.

Upravo usvojena Uredba sadrži popis vatrenog oružja, njegovih osnovnih dijelova i komponenti za koje će biti potrebno odobrenje za izvoz. Za izdavanje takvih odobrenja bit će nadležne vlasti države članice u kojoj se nalazi sjedište izvoznika. Prije izdavanja odobrenja za izvoz oružja, država članica morat će provjeriti je li treća zemlja, u koju se oružje uvozi, odobrila uvoz i jesu li sve zemlje kroz koje se vrši tranzit suglasne s time. Pri odlučivanju hoće li izdati izvoznu dozvolu, države članice uzimat će u obzir obveze što proizlaze iz odgovarajućih međunarodnih sporazuma i ugovora o kontroli izvoza, konkretne okolnosti u okviru nacionalne vanjske i sigurnosne politike, krajnju namijenu vatrenog oružja kao i rizik od zlouporabe. U slučaju sumnje, država članica zatražit će od zemlje u koju se vrši uvoz da potvrditi primitak otpremljene pošiljke vatrenog oružja.

Više:

★ [Exports of firearms: implementation of United Nations protocol, PRES/12/89, 8. 3. 2012.](#)

★ [Pre-Lex: Decision-making procedure: 2010/147/COD](#)

EU ZAKONODAVSTVO U PRIPREMI

LAKŠE I BRŽE ODUZIMANJE IMOVINE STEČENE KRIMINALOM

Europska je komisija sredinom ožujka 2012. objavila prijedlog Direktive kojoj je cilj omogućiti učinkovitu zapljenu novčanih sredstava i druge imovine stečene organiziranim kriminalom koji kriminalcima svake godine donosi stotine milijardi eura profita. Postojeći pravni okvir pokazao se neučinkovitim, neujednačeno implementiranim i nedovoljno korištenim.

Procjenjuje se da **profit iz trgovine drogama** u Europskoj uniji dostiže oko **100 milijardi eura na godinu**, dok se primjerice, u Italiji organizirani kriminal procjenjuje na 150 milijardi eura na godinu. Zaplijenjeni iznosi daleko su manji, a članovi organiziranih skupina najčešće novac ulažu u inozemstvu ili ga prenose na treće osobe.

Komisija smatra kako će njezin prijedlog pojednostaviti postojeća pravila i popuniti zakonske praznine koje kriminalci iskorištavaju. Nova bi Direktiva trebala povećati sposobnost zemalja članica da **zaplijene imovinu**, tako što će - primjerice, imati mogućnost da privremeno zamrznu imovinu čak i u slučaju da je osumnjičenik pobjegao, a postoji rizik da i imovina nestane. Pravila o zapljeni - koja je 2010. označena kao strateški prioritet u borbi protiv organiziranog kriminala - bit će proširena, tako da će se slijedom odredaba predložene Direktive moći plijeniti **imovina koja nije nužno izravno povezana s određenim kaznenim djelom**, ali očito proizlazi iz sličnih kriminalnih aktivnosti osuđenika. Nadalje, cilj je ojačati pravila o **zaplijeni dobara prenesenih na treće osobe** koje su trebale znati da se radi o imovini zarađenoj kriminalnim aktivnostima. Dopustit će se i **zapljena** tamo gdje nije moguća osuđujuća presuda jer je **osumnjichenik mrtav, dugotrajno bolestan ili je pobjegao**. U slučajevima kada postoji rizik da će imovina nestati, bit će omogućena **privremena zapljena**, uz odobrenje suda. Zaplijenjenom imovinom morat će se upravljati tako da se ne umanjí njezina tržišna vrijednost. Postupci pokrenuti u svrhu zapljene i zamrzavanja imovine moraju biti poduzeti na način koji će zaštití temeljna ljudska prava, posebice prava na presumpciju nevinosti i prava vlasništva.

Više:

- ★ [Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the freezing and confiscation of proceeds of crime in the European Union, COM\(2012\) 85 final, 12. 3. 2012. + {SWD\(2012\) 31 final} {SWD\(2012\) 32 final}.](#)
- ★ [Crime does not pay: cracking down on criminal profits, IP/12/235, 12. 3. 2012.](#)

Komisija planira 18. travnja 2012. predstaviti paket mjera u području politike zapošljavanja kojim želi identificirati mogućnosti za stvaranje novih radnih mjesta i vidjeti kako se sredstva iz fondova EU mogu iskoristiti za dogoročne investicije u ljudski kapital.

TRANSAKCIJE VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA

Kao dio aktualnih aktivnosti usmjerenih na kreiranje stabilnijeg finansijskog sustava, Europska komisija predložila je 7. ožujka 2012. godine uvođenje zajedničkog regulatornog okvira za institucije odgovorne za **namiru transakcija u vrijednosnim papirima**, koje se nazivaju **središnji depozitoriji vrijednosnih papira** odnosno **središnje depozitarne agencije** (CDSs - Central Securities Depositories).

Namira je važan proces koji omogućuje razmjenu vrijednosnih papira za novac temeljem transakcije vrijednosnim papirima (prodaja odnosno kupnja). O značenju tog procesa dovoljno govori podatak da je u posljednje dvije godine putem središnjih depozitorija u Europskoj uniji provedena namira transakcija u vrijednosti od preko **jednog kvadriliona eura** (milijun milijardi eura). Iako su središnji depozitoriji institucije od presudnog značenja za funkcioniranje finansijskih tržišta, one su i dalje regulirane jedino na nacionalnim razinama. Osim toga, u usporedbi s domaćima - prekogranične namire su manje sigurne (čak 10% prekograničnih transakcija završava neuspjehom) i imaju četiri puta više troškove.

Osnovni je cilj Komisije pružiti višu razinu sigurnosti i **poboljšati učinkovitost namira**, a također se želi skratiti vrijeme provođenja i minimizirati problemi odnosno neuspješne namire. Komisijin prijedlog sadrži nekoliko ključnih elemenata:

- Razdoblje namire bit će harmonizirano te će se ograničiti na najviše dva radna dana za vrijednosne papire trgovane na burzama ili drugim reguliranim tržištima (trenutačno je za većinu transakcija u Europi potrebno dva do tri dana);
- Tržišni sudionici koji ne uspiju isporučiti vrijednosne papire na ugovoreni dan namire plaćat će kazne te će morati kupiti predmetne vrijednosne papire na tržištu i dostaviti ih svojim ugovornim stranama;
- Izdavatelji i investitori bit će obvezni voditi elektroničke evidencije za gotovo sve vrijednosne papire i evidentirati ih kod depozitorija ukoliko se njima trguje na burzama ili drugim reguliranim tržištima;
- Središnji depozitoriji vrijednosnih papira morat će ispuniti stroge organizacijske, poslovne i prudencijalne zahtjeve kako bi osigurali efikasno provođenje transakcija i zaštitu svojih korisnika. Također će morati pribaviti ovlaštenja te će biti obuhvaćeni supervizijom od strane nadležnih nacionalnih tijela;
- Ovlašteni središnji depozitoriji imat će „putovnicu“ koja će im omogućavati da neposredno pružaju usluge u svim državama članicama EU-a pa će korisnici moći birati između bilo kojeg od 30 depozitorija u Uniji.

Više:

★ [Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on improving securities settlement in the European Union and on central securities depositories \(CSDs\) and amending Directive 98/26/EC, COM\(2012\) 73 final, 7. 3. 2012.](#)

★ [Commission acts to increase the safety and efficiency of securities settlement in Europe, IP/12/221, 7. 3. 2012.](#)

Europska je komisija objavila [prijedlog za izmjenu](#) Direktive 92/65/EEC o zdravlju pasa, mačaka i tvorova namijenjenih trgovini i uvozu u EU, a istovremeno je objavila i [prijedlog Uredbe](#) o nekomercijalnom kretanju kućnih ljubimaca.

BANKARSTVO U SJENI

Europska komisija najavila je provođenje **ambiciozne regulatorne reforme** koja bi u širem smislu obuhvatila čitav **financijski sektor**, dok bi se posebno fokusirala na njegov **bankarski dio**. U okviru te - prilično sveobuhvatne reforme idući korak usmjeren je u pravcu nebankarskih kreditnih aktivnosti, odnosno bankarstva u sjeni (*shadow banking*), koje do sada nije bilo u fokusu bonitetne regulative ni supervizije.

Bankarstvo u sjeni obuhvaća **financijske institucije koje nisu banke**, ali ipak mogu biti uključene u aktivnosti koje su slične bankarskima poput, primjerice, **odobravanja kredita**. Neke aktivnosti bankarstva u sjeni pokrivene su postojećom legislativom, ali postoji i značajan dio koji nije reguliran. Odgovarajući na prijedloge sa sastanaka G20 u Seulu 2010. i Cannesu 2011. godine, Odbor za financijsku stabilnost (*Financial Stability Board - FSB*) započeo je s postupkom izrade i usvajanja preporuka za nadzor i reguliranje tih aktivnosti.

Europska komisija objavila je 19. ožujka 2012. **Zelenu knjigu o bankarstvu u sjeni** kojom se definira bankarstvo u sjeni te se navode aktivnosti i institucije za koje se smatra da posluju u okviru tog „sivog“ područja. Komentari se mogu dostaviti do 1. lipnja 2012., a 27. travnja 2012. održat će se u Bruxellesu javna konferencija o bankarstvu u sjeni.

Više:

★ [Green Paper on Shadow Banking, COM\(2012\) 102 final, 19. 3. 2012.](#)

★ [Europska komisija: Shadow banking](#)

JEDINSTVENO EUROPSKO ŽELJEZNIČKO PODRUČJE

Vijeće ministara EU objavilo je početkom ožujka svoje stajalište o **nacrtu Direktive** kojom se planira uspostaviti jedinstveno **Europsko željezničko područje**, a oko kojeg je u prosincu prošle godine bio postignut politički dogovor. Trenutačno se oko tehničkih detalja prijedloga dogovaraju Vijeće ministara i Europski parlament, kako bi sporazum oko konačnog teksta postigli već nakon drugog čitanja.

Predložena Direktiva zapravo spaja, nadopunjuje i mijenja ranije tri direktive koje su činile tzv. „prvi željeznički paket“ iz 2001. godine, a koje se odnose na razvoj europskih željeznica, licenciranje željezničkih poduzeća te upravljanje željezničkom infrastrukturom.

Naime, taj je paket pokrenuo postupno **otvaranje željezničkog sektora tržišnom natjecanju** na europskoj razini, a svrha novog nacрта, desetljeće kasnije, jest pojednostaviti, pojasniti i ažurirati ovaj regulatorni okvir kako bi se povećala konkurencija, ojačao tržišni nadzor te poboljšali uvjeti za ulaganja u tom sektoru. Vijeće je prijedlog Komisije smatralo manjkavim i nejasnim te ga je stoga izmijenilo, posebice u ključnim pitanjima kao što su **uvjeti pristupanja željezničkih poduzeća uslužnim objektima**, **financiranje željezničke infrastrukture** te **funkcija regulatornog tijela** koje nadzire željezničko tržište.

Više:

★ [Council adopts its first-reading position on single European railway area directive, PRES/12/64, 8. 3. 2012.](#)

PRIMJENOM ZAKONODAVSTVA DO BOLJE ZAŠTITE OKOLIŠA

Europska komisija objavila je početkom ožujka dokument o **boljoj provedbi propisa o zaštiti okoliša**. Prema procjenama Komisije, **loša primjena** propisa iz tog područja Europsku uniju na godinu stoji **50 milijardi eura** kroz veće troškove u zdravstvu ili troškove sanacije šteta nastalih u okolišu. S druge strane, ispravna implementacija dovela bi do otvaranja 400 tisuća novih radnih mjesta. Svrha Komisijina dokumenta je jačanje dijaloga s vladama te svim ostalim dionicima o tome kako postići bolju primjenu prava o zaštiti okoliša unaprjeđivanjem i razmjenom znanja. Istaknute su mjere koje bi mogle pomoći državama članicama da ostvare sistematski pristup prikupljanju i širenju znanja, uključujući načine da se potakne veća odgovornost u području okoliša.

Zadatak provedbe i izvršenja europskog prava zaštite okoliša podijeljen je između nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti. Loša provedba često je pogoršana **nedostatkom točnih informacija** s područja zaštite okoliša. Praćenje stanja nije jednako diljem Europske unije, a dobivene informacije mogu biti manjkave ili zastarjele, dok istovremeno na internetu nije dostupno dovoljno informacija. Poboljšanja u tom segmentu omogućila bi **ranije otkrivanje problema**, a time i dugoročno **velike uštede**.

Dobra primjena zakonodavstva uključuje učinkovit odgovor na aktualan ili potencijalan problem. Prijedlozi što ih je Komisija iznijela u dokumentu obuhvaćaju bolju kontrolu i nadzor, definiranje kriterija prema kojima bi države članice trebale rješavati pritužbe građana, bolji pristup pravosuđu u pitanjima zaštite okoliša, te potporu mreži profesionalaca koji se bave okolišem. U slučajevima kada postoje problemi, potrebno je jasno definirati obveze nadležnih vlasti u smislu uspostavljanja jasnih rokova i kriterija za procjenu učinka, navodi Komisija.

Javna rasprava što će uslijediti temeljem ovog dokumenta bit će temelj za izradu Sedmog akcijskog programa zaštite okoliša EU.

Više:

- ★ [Improving the delivery of benefits from EU environment measures: building confidence through better knowledge and responsiveness - Communication from the Commission, COM\(2012\) 95 final, 7. 3. 2012.](#)

BRŽI IZLAZAK LIJEKOVA NA TRŽIŠTE

Europska komisija objavila je prijedlog za novu Direktivu o transparentnosti propisa kojima se reguliraju **cijene medicinskih proizvoda namijenjenih ljudima**, kao i za uključivanje tih proizvoda u sustave zdravstvenog osiguranja. Krajnji cilj Direktive je omogućiti **da lijekovi brže stignu na tržište**. Komisija želi smanjiti vrijeme potrebno za donošenje nacionalnih propisa kojima se određuju cijene lijekova. U budućnosti takve bi mjere trebale biti donesene unutar 120 dana za inovativne medicinske proizvode, tj. unutar 30, umjesto dosadašnjih 180 dana za sve ostale vrste medicinskih proizvoda. Predložena bi Direktiva, kao jednostavnija mjera, trebala zamijeniti već postojeću Direktivu [89/105/EEC](#) koja više ne odražava stanje na tržištu lijekova, posebice ne uzima u obzir sve kompleksniji sustav određivanja cijena i naknada za lijekove. U konačnici, predložena bi Direktiva trebala potrošačima olakšati pristup lijekovima, te većom transparentnošću stvoriti sigurnije okruženje za farmaceutske tvrtke što bi doprinijelo i njihovoj konkurentnosti.

Više:

- ★ [Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council relating to the transparency of measures regulating the prices of medicinal products for human use and their inclusion in the scope of public health insurance systems. COM\(2012\) 84 final, 1. 3. 2012.](#)
- ★ [Faster access of patients to new medicines - Revised Transparency Directive, MEMO/12/148, 1. 3. 2012.](#)

EU SUDSKA PRAKSA

NEZAVISNI ODVJETNIK BOT O PROTJERIVANJU GRAĐANA EU

U mišljenju od 6. ožujka 2012. u predmetu **C-348/09**, nezavisni odvjetnik Bot iznosi stav da građanin Europske unije koji je živio u zemlji članici domaćinu više od deset godina, može biti podvrgnut postupku protjerivanja u slučaju kada kazneno djelo što ga je počinio ugrožava javnu sigurnost. Osim toga, činjenica da je počinitelj ucjenama ili prinudama prikrivao svoje kriminalno ponašanje koje predstavlja ozbiljno narušavanje javne sigurnosti, može ga lišiti zaštite od protjerivanja koju bi inače uživao temeljem duljine boravka u zemlji domaćinu.

Direktiva o pravu građana EU i članova njihovih obitelji na slobodu kretanja i boravka na području država članica postavlja uvijete za primjenu toga prava i njegova ograničenja s obzirom na javni red i sigurnost, te zaštitu javnog zdravlja. Država članica ne može protjerati građanina Unije koji je stekao prebivalište (nakon neprekinutog boravka od 5 godina) osim u slučajevima ozbiljnog kršenja javnog reda i javne sigurnosti. U slučaju da je građanin boravio na području države članice duže od 10 godina, odluka o protjerivanju može biti donesena samo zbog značajnog ugrožavanja javne sigurnosti.

U spomenutom predmetu radi se o gospodinu P. I., talijanskom državljaninu koji živi u Njemačkoj od 1987. godine. On 16. svibnja 2006. biva osuđen na kaznu od sedam godina i šest mjeseci zatvora zbog **seksualnog zlostavljanja, prisile i silovanja** maloljetne kćeri svoje bivše partnerice (između 1990. i 2001. godine). Gospodin P. I. se nalazi u pritvoru od 10. siječnja 2006. godine i trebao bi izdržavati kaznu zatvora do 9. srpnja 2013. godine. Njemački sud 2008. godine donosi presudu u kojoj gospodinu I. ukida pravo ulaska i boravka i u kojoj mu nalaže da napusti Njemačku, pod prijetnjom protjerivanja.

U svom mišljenju nezavisni odvjetnik Bot posebno se osvrće na **razliku između koncepta javne sigurnosti i javnog reda**, prema gore navedenoj Direktivi. On smatra da javna sigurnost predstavlja veći stupanj ozbiljnosti (kada se gleda kroz prizmu kršenja), od koncepta javnog reda. Odvjetnik Bot naglašava da se ta dva koncepta odnose na različite kaznene stvarnosti. Povreda odredaba kaznenog prava dovodi do remećenja javnog reda koji je uspostavljen u državi članici, dok do ugrožavanja javne sigurnosti ne dolazi automatski, naprosto jer je kazneno djelo počinjeno, već stoga što je ono počinjeno na osobito ozbiljan i težak način, a čije posljedice imaju mnogo veći učinak od onog individualnog što ga trpe same žrtve kaznenog djela. Stoga - da bi se odgovorilo na pitanje predstavlja li okrivljenik svojim

*Pravo Europske unije ima za cilj ukloniti nepoštene odredbe iz ugovora što ga sklapaju trgovac i potrošač. Ipak, u nedavno objavljenj presudi u predmetu **C-453/10**, Europski sud ide i korak dalje te tvrdi kako ugovor između potrošača i trgovca što sadrži nepoštene ugovorne odredbe može biti proglašen ništavnim slijedom propisa nacionalnog zakonodavstva ukoliko poništenje ugovora doprinosi boljoj zaštiti potrošača.*

ponašanjem prijetnju javnoj sigurnosti, pri promatranju počinjenog kaznenog djela u obzir valja uzeti ne samo dobivenu sankciju, već i prirodu samog djela.

Više:

★ [CURIA: Advocate General's Bot Opinion in Case C-348/09, P. I. v Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid, 6. 3. 2012.](#)

POPIS NOGOMETNIH SUSRETA NIJE PREDMET ZAŠTITE AUTORSKOG PRAVA

U odluci od 1. ožujka. 2012. Europski sud iznosi stav da **lista nogometnih susreta** ne može biti zaštićena autorskim pravom pošto njeno sastavljanje **nalažu pravila lige** pri čemu **nema prostora za kreativnu slobodu**. Činjenica da je za sastavljanje same liste potreban značajan rad i znanje sastavljača, nije dovoljan razlog za primjenu odredaba što se odnose na zaštitu autorskih prava.

Konkretno, radi se o sporu između društva *Football Datco* (i ostalih) iz Velike Britanije i *Yahoo!UK* (i ostalih), također iz Velike Britanije. *Football Datco* smatra da su im potonji prekršili pravo intelektualnog vlasništva koristeći njihovu listu nogometnih susreta bez plaćanja novčane naknade.

Direktiva o **zaštiti baza podataka** pruža zaštitu autorskog prava bazama podataka u slučaju kada odabir i obrada njihova sadržaja predstavlja samostalnu intelektualnu kreaciju autora. Baze podataka mogu biti predmetom zaštite kroz takozvano pravo *sui generis* u slučaju kada je autor uložio značajan trud u prikupljanje, verifikaciju i prezentaciju sadržaja.

Više:

★ [CURIA: Judgment of the Court of Justice In Case C-604/10, Football Dataco and Others v Yahoo! UK Ltd and Others, 1. 3. 2012.](#)

SLOBODA KRETANJA DRŽAVNIH POGLAVARA IZVAN NADLEŽNOSTI EU

Nezavisni odvjetnik Yves Bot u mišljenju od 6. ožujka 2012. godine u predmetu **C-364/10 (Mađarska protiv Slovačke)** navodi kako Slovačka **nije prekršila odredbe europskog prava zabranom mađarskom predsjedniku da uđe na njezin državni teritorij**.

Naime, u kolovozu 2009. godine predsjednik Mađarske **László Sólyom** planirao je put u slovački grad Komárno povodom svečanog predstavljanja kipa sv. Stjepana, utemeljitelja i prvog kralja Mađarske. Na sam datum posjeta, 21. kolovoza, slovačko Ministarstvo vanjskih poslova obavijestilo je mađarskog veleposlanika u Bratislavi da su slovačke vlasti odlučile **zabraniti ulazak predsjednika Sólyoma** na njihov teritorij iz **sigurnosnih razloga**, a na temelju Direktive 2004/38/EC. Naime, dan predviđenog posjeta poklapao se s obljetnicom invazije na Čehoslovačku od strane postrojbi Varšavskog pakta, koje su uključivale i mađarske odrede. Daljnji razlozi zabrane su činjenica što je Slovačka kasno obaviještena o posjetu te što Sólyom nije dogovorio nikakve sastanke sa slovačkim dužnosnicima. Mađarska je prvo zatražila od Europske komisije, a zatim sama pokrenula postupak protiv Slovačke pred Europskim sudom.

U presudi u predmetu [C-162/10](#), Europski sud tvrdi kako je **hotelski operator koji u hotelskim sobama emitira fonograme dužan izdavačima platiti pravednu naknadu, a od te ga obveze država članica ne može izuzeti.**

Nezavisni odvjetnik Bot u svojem mišljenju iznosi stav da iako pravo EU regulira slobodu kretanja građana između država članica, njegove se odredbe ne odnose na slobodu kretanja državnih poglavara, a put predsjednika Sólyoma nije bio put privatnog građanina, već je predstavljao službeni posjet u svojstvu predsjednika države. Takva kretanja pripadaju sferi diplomatskih odnosa koji su u nadležnosti država članica u skladu s međunarodnim pravom. Posjeti poglavara država ovise o suglasnosti države domaćina i ne mogu se promatrati u smislu slobode kretanja. Stoga nezavisni odvjetnik predlaže Sudu da odbaci mađarsku tužbu.

Više:

★ [CURIA: Advocate General's Opinion in Case C-364/10, Hungary v Slovakia, 6. 3. 2012.](#)

PRIZNANJE VOZAČKE DOZVOLE OVISI O BORAVIŠTU

U presudi od 1. ožujka. 2012. u predmetu [C-467/10](#), Europski sud je utvrdio kako uskrata izdavanja vozačke dozvole od strane jedne države članice EU ne opravdava nepriznavanje vozačke dozvole koja je kasnije izdana u nekoj drugoj državi članici. Država članica ipak može ne priznati vozačku dozvolu ako se ustanovi, na temelju informacija neosporenih od strane države članice koja je izdala vozačku dozvolu, da imatelj vozačke dozvole, pri njezinu izdavanju nije udovoljio uvjetu **da ima boravište u zemlji izdavateljici dozvole.**

U predmetu se radi o gospodinu Akyüzü koji je između 2004. i 2008. godine počinio nekoliko kaznenih djela u Njemačkoj, između ostalog napad, vožnju bez vozačke dozvole, tešku ucjenu uz pomagače, te prijetnje i klevetu. Na temelju medicinsko-psihološkog izvještaja, njemačke vlasti u odluci od 10. rujna 2008. godine odbile su njegov zahtjev za izdavanje vozačke dozvole B kategorije (automobili) zbog činjenice da nije udovoljio fizičkim i psihičkim uvjetima potrebnim za osiguranje sigurnosti vožnje. Unatoč tome, 24. studenog 2008. gospodin Akyüzü dobiva vozačku dozvolu u Děčinu, u Republici Češkoj. Prema zakonodavstvu Europske unije, vozačka dozvola **može se izdati osobi koja ima boravište u zemlji članici.** Prema podacima njemačke ambasade u Pragu, nije se moglo sa sigurnošću utvrditi boravište gospodina Akyüzüa od nadležnih vlasti.

Više:

★ [CURIA: Judgment of the Court of Justice in Case C-467/10, Baris Akyüz, 1. 3. 2012.](#)

EU PUBLIKACIJE, STUDIJE, IZVJEŠTAJI

DOSTUPNOST ZNANSTVENIH INFORMACIJA

Europska komisija objavila je rezultate *online* javnog savjetovanja o **znanstvenim informacijama u digitalno doba** (*Online survey on scientific information in the digital age*).

Na Komisijin poziv odazvali su se građani iz ukupno 42 zemlje, uključujući sve države članice EU osim Irske, Malte, Slovenije i Slovačke, pri čemu je pristiglo 1140 odgovora, od čega čak 37% od građana Njemačke. Odgovore su dostavili predstavnici različitih sektora - državnih uprava, lokalnih i regionalnih vlasti, istraživačkih institucija, knjižnica, izdavača, međunarodnih organizacija, individualni istraživači, i td.

Prvi dio savjetovanja odnosio se na **ulogu Europske unije** i njezin doprinos **poboljšanju cirkulacije znanja i pristupa**, te očuvanja znanstvenih informacija. U odgovorima se Europsku uniju poziva na akciju: gotovo 83% ispitanika smatra da je nužno na razini EU osmisлити politiku u ovom području, dok se čak 86% ispitanika složilo s potrebom razvoja **Europske mreže repozitorija**.

Što se tiče **pristupa znanstvenim informacijama u digitalnom obliku**, 84% ispitanih protivi se ili se snažno protivi tvrdnji da **ne** postoje poteškoće u pristupu. **Visoke cijene časopisa i pretplata na časopise** (89%) i ograničena knjižnična sredstva (85%) navedeni su kao najvažnije prepreke pristupu znanstvenim publikacijama.

Više od tisuću ispitanika (90%) podupire ideju da publikacije nastale kao rezultat javno financiranih istraživanja budu slobodno dostupne. Još veći broj ispitanih (91%) smatra da je politika otvorenog pristupa doprinijela povećanom korištenju i diseminaciji znanstvenih publikacija.

Što se tiče **očuvanja znanstvenih informacija u digitalnom obliku** - 64% ispitanika smatra da se tom pitanju posvećuje **nedovoljna pažnja**, a kao najvažnije prepreke navedeni su: nepouzdanost oko toga tko je odgovoran za čuvanje znanstvenih informacija, kvaliteta i interoperabilnost repozitorija i nedotatak usklađenog pristupa pohrani.

Online časopis European Integration Online Papers (EIOP) objavio je poseban broj pod nazivom [EU Law, Governance and Social Policy](#) posvećen procjeni utjecaja svih oblika EU vladavine na socijalnu politiku, te najavio objavljivanje drugog tematskog posebnog broja pod naslovom [Beyond Euro-skepticism: Understanding attitudes towards the EU](#).

Više:

- ★ [Online survey on scientific information in digital age / European Commission : Directorate-General for Research and Innovation. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012.](#)

TURIZAM - POKRETAČ EUROPSKOG GOSPODARSTVA

Europska agencija za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound) objavila je [rezultate istraživanja o fleksigurnosti u kontekstu gospodarske krize](#). Istraživanje pokazuje da su inicijative u području politike **fleksigurnosti** nastavljene i tijekom trajanja krize. Iako nema dokaza da je fleksigurnost lijek za krizu, primjeri iz prakse na nacionalnoj, sektorskoj kao i na razini poduzeća mogu biti od koristi u poboljšanju funkcioniranja europskog tržišta rada, posebice za neke skupine radnika.

Prema rezultatima **istraživanja Eurobarometra** o stavovima građana EU o **turizmu** što su početkom ožujka 2012. objavljeni u obliku izvještaja, može se zaključiti da bi u ovoj godini moglo putovati više od 80% građana Europske unije, što je porast u odnosu na 2011. godinu kada je na putovanja odlazilo 72% građana.

Istraživanje je provedeno na preko 30.000 nasumice odabranih građana starijih od 15 godina s prebivalištem na području država članica Europske unije, te u Norveškoj, Islandu, **Hrvatskoj**, Turskoj, Makedoniji, Srbiji i Izraelu. Rezultati govore o stavovima Europljana prema turizmu, njihovim preferencama i načinima na koje putuju. U tom su smislu dobiveni zanimljivi podaci: većina građanina EU preferira **samostalno organizirati putovanja** i odmore, 53% njih to čini preko **interneta**. Putnici se i dalje većinom oslanjaju na **preporuke prijatelja i obitelji** oko izbora mjesta za odmor, 52% se oslanja na usmene preporuke, dok 40% konzultira internetske stranice.

Autom ili motorom putovalo je u 2011. čak 78% putnika, znatno više nego 2010. godine kada ih je tako putovalo samo 44%. Putovanje avionom bilježi porast od 7% u 2011. godini. Putnici načešće **noće u hotelima ili iznajmljenom smještaju**, neovisno o dužini boravka. Najviše europskih putnika na put odlazi radi „odmora i rekreacije“, a tek potom radi „sunca i plaža“ ili „posjeta obitelji i prijateljima“, a istim mjestima se vraćaju radi prirodnih ljepota i kvalitete usluge.

Istraživanje iz 2011. pokazuje da ljudi najradije **putuju unutar vlastite države** ili neke **druge države članice EU**. **Španjolska** je osvojila titulu najposjećenije zemlje 2011. godine, a slijede ju Italija, Francuska, Njemačka, Austrija i Grčka. Odmora se unatoč krizi neće odreći 73% Europljana, iako će 33% njih morati promijeniti početne planove. Putovat će najradije unutar vlastite države ili neke druge države članice EU, a omiljena destinacija bit će ponovno Španjolska.

Potpredsjednik Europske komisije i povjerenik za industriju i poduzetništvo, Antonio Tajani, navodi da je sektor turizma 2011. godine bio u vrlo dobrom stanju te je zabilježio i rast, a dobiveni podaci predviđaju **daljnji napredak u 2012. godini**. Sve to potvrđuje da su turizam i putovanja snažni ekonomski pokretači oporavka europskog gospodarstva.

Više:

- ★ [Attitudes of Europeans Towards Tourism : report / European Commission : Eurobarometer, 2012. \(Flash Eurobarometer ; 334\)](#)
- ★ [Tourism to become economic driver in 2012, MEMO/12/154, 5. 3. 2012.](#)

BIRAČKA PRAVA GRAĐANA EU NA LOKALNIM IZBORIMA

Zahvaljujući državljanstvu Europske Unije, koje ne zamjenjuje, ali nadopunjuje nacionalno državljanstvo, svi državljani 27 članica EU uživaju biračko pravo i na lokalnim i europskim izborima u članici Unije u kojoj prebivaju, a to podrazumijeva pravo da biraju i da budu birani. Novo izvješće Europske komisije otkriva kako su mnogi od njih i dalje suočeni s mnogobrojnim preprekama u ostvarivanju svojih biračkih prava na lokalnoj razini. Naime, samo 10% od ukupno 8 milijuna Europljana s pravom glasa koji žive u drugoj državi članici ostvaruju to svoje pravo na lokalnim izborima.

Komisija je utvrdila da su države članice korektno prenijele sadržaj relevantnih direktiva u svoje nacionalno pravo, ali da unatoč tome postoje problemi u provedbi. Zbog toga Komisija planira raditi s nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima kako bi zajedno identificirali i riješili teškoće vezane uz učinkovitu primjenu tog prava. Rješavanje ovog pitanja Komisija kani povezati i s prijedlogom da 2013. bude proglašena Europskom godinom građana, što bi omogućilo građanima EU da se bolje upoznaju sa svojim pravima i s konceptom građanstva Europske Unije.

Više:

- ★ [Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the application of Directive 94/80/EC on the right to vote and to stand as a candidate in municipal elections by citizens of the Union residing in a Member State of which they are not nationals, COM\(2012\) 99 final, 9.3.2012.](#)

O UPOZORENJIMA NA PAKIRANJIMA DUHANSKIH PROIZVODA

Eurobarometer je u ožujku objavio rezultate istraživanja o drugoj generaciji upozorenja otisnutih na pakiranjima duhanskih proizvoda. Glavni je cilj istraživanja bio utrditi koja bi od 24 novo-predloženih zdravstvenih upozorenja mogla imati najveći utjecaj na potrošače te na koji bi se način mogao povećati utjecaj što ga spomenuta zdravstvena upozorenja imaju na potrošače.

Ispitanici su trebali identificirati upozorenja za koja smatraju da bi pušače potaknula na prestanak pušenja ili barem na razmatranje te odluke, te ona koja u tom smislu smatraju neučinkovitima. Većina ispitanika složila se da upozorenja koja sadrže pojmove kao što su *rak* ili *druge teške bolesti* smatraju učinkovitima. Također, ispitanici učinkovitima ocjenjuju upozorenja što spominju druge osobe osim pušača (npr. djecu, prijatelje, obitelj), kao i ona što uključuju statistiku (npr. *pušenje uzrokuje 9 od 10 slučajeva raka pluća*), te na kojima prepoznaju očitu, izravnu vezu upozorenja s posljedicama pušenja (npr. *pušenje razara pluća*). Četrnaest upozorenja koja - prema ocjeni ispitanika - najučinkovitije utječu na

prestanak pušenja, bit će uvrštena u Komisijin zakonodavni prijedlog.

Više:

★ [Tobacco Packaging Health Warning Labels : Eurobarometer Qualitative Study / European Commission, 2012.](#)

KAKO DO PRAVDE U PREKOGRANIČNIM SPOROVIMA?

Europska komisija objavila je krajem veljače [izvještaj](#) o učinkovitosti Direktive br. [2003/8/EC](#) koja uspostavlja minimalna zajednička pravila o pravnoj pomoći nastoji poboljšati pristup pravdi u [prekograničnim sporovima](#).

Svim građanima Europske unije trebalo bi biti omogućeno da se obrate sudovima i pravosudnim vlastima [bilo koje države članice na jednak način](#) kao što bi to učinili u [vlastitoj državi](#), a na mogućnost pristupa pravdi ne bi smjeli utjecati [troškovi](#) što nastaju tijekom prekograničnih sporova u građanskim i trgovačkim stvarima. Direktiva slijedi načela o kojima govori članak 47. Povelje o temeljnim pravima Europske unije, te tako u slučaju prekograničnog spora građaninu osigurava jednake uvjete pristupa pravnoj pomoći u bilo kojoj državi članici kao što bi ih imao i građanin te države članice.

Sve države članice prenijele su u svoja nacionalna zakonodavstva pravo na pravnu pomoć u prekograničnim sporovima u građanskim i trgovačkim stvarima, premda je zamijećeno kako [nisu dosljedno provedeni svi modaliteti](#) što ih Direktiva propisuje. Te se poteškoće načelno mogu objasniti činjenicom da nacionalni propisi nerijetko znatno odstupaju od onoga što propisuje Direktiva, a toj [neujednačenosti](#) pridonosi i pomanjkanje relevantne sudske prakse Europskog suda. Ipak, Komisija naglašava kako bi se - s obzirom da se dosad pred Europskim sudom pojavio tek [jedan slučaj](#) vezan uz prekograničnu pravnu pomoć - moglo zaključiti da se Direktiva u praksi zadovoljavajuće provodi.

Komisija se također osvrće na podatke iz [Eurobarometrovog izvještaja iz 2010.](#) prema kojima se u razdoblju od 2004. do 2009. [nije značajno povećao broj](#) ljudi koji su iskoristili mogućnost prekogranične pravne pomoći. Situacija bi se mogla objasniti pomanjkanjem informacija o postojanju tog instrumenta i njegovom doseg, čak i od strane samih pravnikâ. Tek 15% građana zna za postojanje Direktive. Također, relativno nizak broj zahtjeva mogao bi biti posljedica činjenice što se Direktiva preventivno odnosi na sporove u građanskim i trgovačkim stvarima. Komisija je stoga odlučila uložiti dodatne napore u informiranje javnosti o Direktivi.

Što se tiče politike pružanja pravne pomoći prema trećim zemljama, Komisija kani razmotriti mogućnost pristupanja Europske unije Haškoj konvenciji o međunarodnom pristupu pravdi iz 1980. godine. Taj bi korak omogućio jednaku primjenu Konvencije u cijeloj EU, što bi motiviralo i ostale države na pristupanje Konvenciji.

Više:

★ [REPORT FROM THE COMMISSION \(...\) on the application of Directive 2003/8/EC to improve access to justice in cross border disputes by establishing minimum common rules relating to legal aid for such disputes {SWD\(2012\) 20 final}, COM\(2012\) 71 final, 23. 2. 2012.](#)

Nedavno je objavljena [brošura](#) u kojoj Komisija donosi sažetak opširnijeg dokumenta iz prosinca 2011. koji je bio posvećen planu razvoja energetske politike EU do 2050. godine ([Energy Roadmap 2050](#)). Plan predviđa smanjenje emisije stakleničkih plinova za 80-95% ispod razine iz 1990. godine.

STARI, ALI SRETNI

Berlinski institut za populacijska pitanja i razvoj objavio je početkom ožujka 2012. [izvještaj](#) pod nazivom „Stari, ali sretni“ u kojem iznosi iznenađujuće zaključke o [demografskim promjenama](#). One bi u Njemačkoj mogle dovesti do smanjivanja i starenja stanovništva - broj radnika koji odlaze u mirovinu premašuje broj onih koji ulaze na tržište rada, što Njemačku navodi da se upita može li uopće računati na [kontinuirani gospodarski rast](#). Odgovor na to pitanje je [negativan](#). Ipak, čak i ako gospodarstvo jedne države napreduje sporije, to ne mora nužno značiti da će njezinim građanima biti gore. Upravo suprotno - demografske promjene mogu pozitivno utjecati na kvalitetu života građana, tvrdi se u izvještaju berlinskog instituta.

Više:

- ★ [Alt aber glücklich? / Stephan Sievert und Reiner Klingholz. Berlin Institut für Bevölkerung und Entwicklung, 2012.](#)

STUDIJA O UTJECAJU JEDINSTVENOG TRŽIŠTA NA KOHEZIJSKU POLITIKU

Londonska ekonomska škola (*London School of Economics-LSE*) nedavno je objavila rezultate studije pod nazivom „[Utjecaj jedinstvenog tržišta na koheziju: implikacije za kohezijsku politiku, rast i konkurentnost](#)“ što ju je pripremala tijekom 2010. i 2011. godine za Opću upravu Europske komisije za regionalnu politiku. Europska komisija će na temelju zaključaka ove studije i u njoj objavljenih podataka kreirati novu kohezijsku politiku za razdoblje od 2014. do 2020. godine.

Tijekom posljednjih 25 godina, jedinstveno tržište snažno je utjecalo na gospodarski i društveni razvoj Europske unije, kako na prekogranične trgovinske tokove, tako i na obrasce ekonomske specijalizacije i razinu zaposlenosti. Osim toga, stimulirajući migracije i kapitalne tokove, jedinstveno tržište doprinijelo je preraspodijeli tržišnih faktora.

Studija ima tri osnovne komponente:

- Procijenjen je [utjecaj jedinstvenog tržišta na rast, konkurentnost i zaposlenost](#) na nacionalnim i regionalnim razinama.
- Analizirane su [strategije i intervencije kroz kohezijske politike](#) u razdoblju od 2007. do 2013. godine.
- Analizirana je [politička i institucionalna povezanost](#) kao i odnos između Lisabonskog procesa i kohezijske politike.

Zaključeno je da je sveukupni utjecaj bio pozitivan, ali je od početka postojala svijest o tome da će utjecaj biti različit na pojedine regije u Europskoj uniji. Kako bi se ublažili negativni efekti, kohezijska politika bila je komplementarna programu jedinstvenog tržišta.

Više:

- ★ [Study on the Impact of the Single Market on Cohesion : Implications for Cohesion Policy, Growth and Competitiveness / LSE Enterprise, December 2011.](#)
- ★ [The impact of single market on cohesion : Implications for Cohesion Policy, Growth, and Competitiveness / Inforegio-Newsroom, 7. 3. 2012.](#)

PREPREKE TRGOVINI I INVESTICIJAMA

Europska komisija objavila je drugo izvješće o preprekama trgovini i investicijama (*Trade and Investment Barriers Report - TIBR*).

Izvješće analizira napredak ostvaren po pitanju 21 prepreke identificirane u prvom takvom izvješću te navodi brojne nove barijere koje predstavljaju prioritet za djelovanje Komisije i država članica EU. Kao i u prvom izvješću, fokus ovog drugog izdanja je na **tržišnim preprekama** u nekim od najvažnijih strateških partnera EU-a poput Kine, Indije, Japana, Rusije ili SAD-a.

Uklanjanje specifičnih prepreka trgovanja ostaje jedan od temelja odnosa Europske unije s trećim državama i važna je komponenta trgovinske politike EU-a. Ovo postaje još važnije u kontekstu aktualne gospodarske krize koja ima ozbiljne posljedice za velik dio poduzeća i građana Unije, a imajući u vidu da je trgovina jedan od osnovnih pokretača gospodarskog rasta i stvaranja novih radnih mjesta.

Više:

★ [Trade and Investment barriers Report 2012 - Report from the Commission, COM\(2012\) 70 final, 21. 2. 2012.](#)

VALJA ZNATI

EU NEWS - NOVI SERVIS VIJESTI EUROPSKE KOMSIJE

Europska komisija nedavno je putem bloga pomalo neobična naziva [Waltzing Matilda](#) - najavila promjene u izgledu, dizajnu i općenito u prezentaciji svog servisa vijesti koji se dosad sastojao od četiri odvojene web stranice (*EU Press Room*, *EU News*, *EU Calendar* i *EU Media Centre*), a odsad je njihov sadržaj dostupan kroz jedinstveni servis pod imenom [EU Newsroom](#).

Sadržaj novog servisa prezentiran je u **sedam glavnih rubrika** kojima se pristupa iz vodoravnog menija na vrhu stranice: *Highlights*, *Press Releases*, *Calendar*, *Audiovisual*, *Press Contacts*, *Press Facilities* i *About the EU*.

Početna stranica donosi pregled najnovijih sadržaja iz svih sedam spomenutih rubrika što je definitivno ogroman korak naprijed u odnosu na dosadašnji način pristupa novim sadržajima koji je od korisnika zahtijevao da konzultira nekoliko posve odvojenih stranica.

Kao što je Komisija i objasnila u najavi novog servisa - ovime se izbjegava nepotrebno dupliciranje i raspršivanje informacija. Ipak, čini se da i dalje ostaje aktivna Komisijina baza podataka [RAPID](#) koja je i dosad sadržavala priloženja za javnost većine institucija EU.

Sam izgled i dizajn svojom jednostavnošću pridonose koherentnosti servisa, te jasno naglašavaju fokusiranost na informaciju neopterećenu nepotrebnim dizajnerskim ispadima. Također, jednostavni i nedvosmisleni nazivi rubrika otklanjaju svaku dvojbu oko sadržaja pojedinih segmenata stranice što dodatno olakšava korisnikovo snalaženje, a jednostavan i dovoljno velik font čitanje teksta čini ugodnijim.

Zasad ovaj servis zaslužuje svaku pohvalu, a nadamo se da će taj dojam prevladavati i nakon što se familjariziramo sa svim njegovim mogućnostima.

Više:

★ [EU Newsroom](#)

★ [EU blogs: Waltzing Matilda](#)

Kako bi potaknula mobilnost istraživača i olakšala razvoj njihove karijere, Europska je komisija u okviru programa *Marie Curie Actions (MCA)* objavila [natječaj za individualne stipendije za istraživače s doktoratom ili s barem četiri godine istraživačkog iskustva koji žele nastaviti svoje istraživačke projekte u drugoj državi, u Europi ili izvan nje \(IOF ; IIF ; IEF\)](#).

ZBORNİK: POZNAVANJE I VRIJEDNOSNO PRIHVAĆANJE EUROPSKOG I MEĐUNARODNOG PRAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Katedra za opću teoriju prava i države Pravnog fakulteta Sveučilista u Zagrebu objavila je zbornik radova pod nazivom "Poznavanje i vrijednosno prihvaćanje europskog i međunarodnog prava u Republici Hrvatskoj". Zbornik, čiji je urednik prof. dr. sc. Ivan Šimonović, okuplja radove što su nastali kao rezultat istoimenog znanstveno-istraživačkog projekta, a sastoji se od dvije cjeline.

U prvom dijelu kojeg bi mogli nazvati teorijskim dijelom nalaze se četiri vrlo zanimljiva i aktualna teksta: *Međunarodno pravo i njegovi podsustavi* (autorica prof. dr. sc. Maja Seršić), *Pojedinac i pravo EU* (autori prof. dr. sc. Siniša Rodin i doc. dr. sc. Tamara Perišin), *National constitutional review of primary EU law amendments - what is it really about?* (autorica Tina Oršolić) te *Poglavlje 23 „Reforma pravosuđa i temeljna prava“ - Utjecaj pristupnih pregovora na jačanje vladavine prava u Hrvatskoj* (autor dr.sc. Kristijan Turkalj). Tekstovi su vrlo sadržajni, jasno pisani, te će biti vrlo korisni širokom rasponu korisnika od studenata prava, pravnika, novinara i svih koje zanima ova problematika.

U drugom dijelu teksta kojeg bi mogli nazvati empirijskim dijelom, prikazani su na sustavan način nalazi tri uzajamno povezana istraživanja koja su analizirana u sljedećim tekstovima: *U kojoj mjeri hrvatski građani poznaju i vrijednosno prihvaćaju institucije i pravo Europske unije?* (autori dr. sc. Luka Burazin i Mario Krešić), *Poznavanje, razumijevanje i stavovi hrvatskih sudaca o europskom i međunarodnom pravu* (autorica mr.sc. Barbara Preložnjak) i *Odnos studenata Pravnog fakulteta u Zagrebu prema europskom i međunarodnom pravu* (autor dr.sc. Vanja-Ivan Savić).

Više:

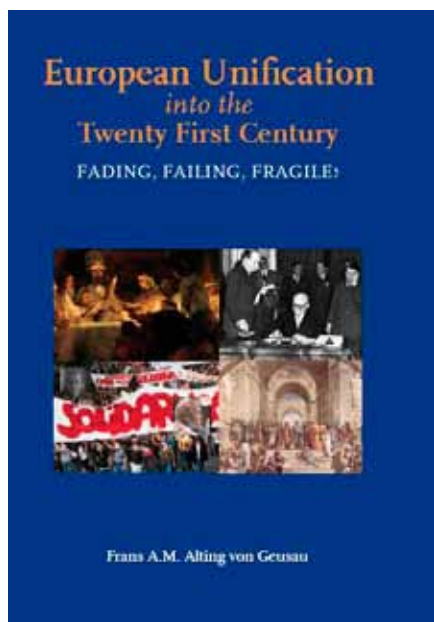
★ [Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu: Zbornik: Poznavanje i vrijednosno prihvaćanje europskog i međunarodnog prava u Republici Hrvatskoj](#)

U cilju promicanja reforme obrazovnih sustava država Zapadnog Balkana i njihove što bolje usklađenosti s europskim standardima, Europska je komisija početkom ožujka 2012. u Danilovgradu u Crnoj Gori pokrenula inicijativu pod nazivom [“Platforma za obrazovanje i izobrazbu na Zapadnom Balkanu”](#).

KNJIGA: EUROPEAN UNIFICATION INTO THE TWENTY FIRST CENTURY: FADING, FALLING, FRAGILE?

U veljači 2012. u izdanju nizozemske kuće *Wolf Legal Publishers* objavljeno je drugo izdanje naslova *European Unification into the Twenty First Century: Fading, Falling, Fragile?*

Radi se o knjizi koja nam - osim što donosi priču o uspjehu - mirotvornom proširenju Europske unije na 27 država članica - pomaže da razumijemo

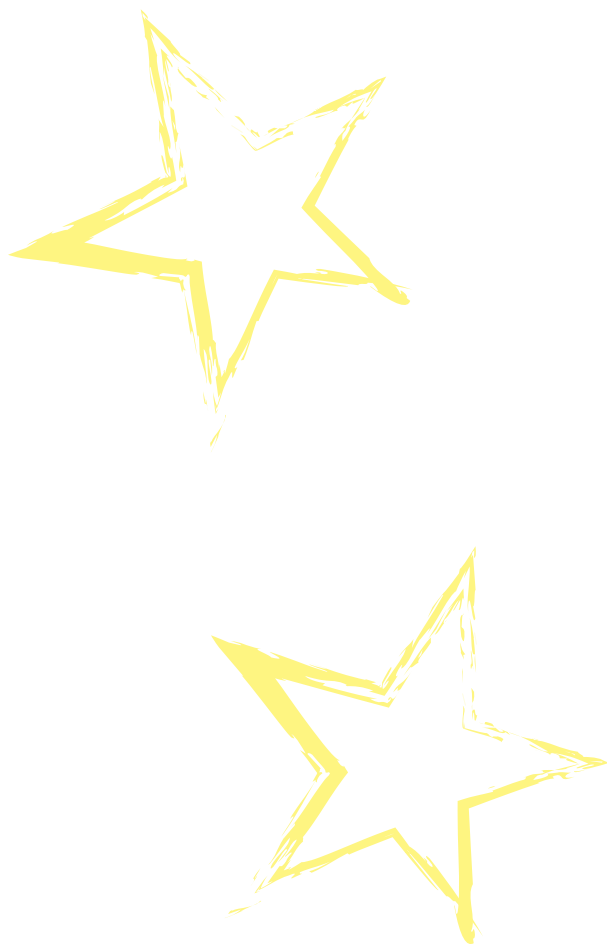
zašto nakon više od 60 godina zajedništva Nijemcima manjka solidarnosti, a Francuzima političke vizije kako bi okrenuli europsku krizu u proces stvarnog napretka Unije, te zašto je tako teško prevladati nacionalizam i prakticirati vrlinu solidarnosti, toliko izvornu Europskoj kršćanskoj civilizaciji.

Nakon brojnih europskih *summita* održanih s ciljem rješavanja europske ekonomske krize, nameće se pitanje - koliko još Europska unija može opstati? Do odgovora možemo doći samo uz dobro poznavanje povijesti procesa europske integracije, te priče o fascinantnom ujedinjenju i težnji za mirom što je dva zakleta neprijatelja iz Drugog svjetskog rata odvela do europskog federalnog jedinstva.

Knjiga je djelo autora Fransa A.M. Altinga von Geusaua, profesora emeritusa dvaju nizozemskih sveučilišta - u Tilburgu i Leidenu.

Više:

- ★ [European Unification into the Twenty First Century: Fading, Falling, Fragile? / Frans A.M. Alting von Geusau. Oisterwijk : Wolf Legal Publishers, 2012. \(ISBN: 9789058507792\)](#)

impresum

UREDNIŠTVO

Aleksandra Čar /ur.
Tamara Čapeta
Iris Goldner Lang
Andrea Horić
Jasenko Marin
Antonija Petričušić
Nikoleta Radionov

SURADNICI U OVOM BROJU:

Božena Gulija

Studenti Pravnog fakulteta u Zagrebu: Tena Baričić, Jadranka Jakovčić,
Ana Lah, Kristina Mandić, Morana Martić, Branka Marušić, Matea Miljuš,
Rea Rajić

Fotografije:

Credit © European Union, 2012 ; Credit © Council of the EU, 2012

PRAVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

KNJIŽNICA

Informacijski centar za europsko pravo - "EU i"

Trg maršala Tita 3

10001 Zagreb

tel: 01 / 45 97 596, 45 97 556

faks: 01/ 45 97 555

email: eu-info@pravo.hr

web: <http://www.pravo.unizg.hr/biblioteka>
<http://euinfo.pravo.hr/>